

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
استان گیلان

برنامه راهبردی کتابخانه‌ی آموزشی درمانی پورسینارشت دانشگاه علوم پزشکی گیلان

تهیه و تنظیم:
کلثوم واعظی

۱۴۰۱

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
استان گیلان

مقدمه

برنامه راهبردی یک فرایند برنامه ریزی عملیات که می تواند در هر سازمان یا اقدامی مورد استفاده قرار گیرد. این ابزار جامع برنامه ریزی، نقشه راهی برای سازمان است تا بر اساس آن از ایده و رویا به سوی اقدام حرکت کند. برنامه ریزی راهبردی به عنوان یک ابزار اساسی و کارآمد، میتواند زمینه ترسیم همزمان چشم انداز آتی و تعیین جایگاه خود و مسیر حرکت در آینده را فراهم آورد.

کتابخانه های بیمارستانی آینه تمام نمایی جهت انعکاس سطح فعالیتهای آموزشی و پژوهشی بیمارستانها هستند. هرچه کتابخانه بیمارستان منطبق با استاندارد کتابخانه های بیمارستانی ایران باشد و دارای فضای فیزیکی و امکانات رفاهی بیشتری برای مطالعه و پژوهش و یک مجموعه ارزشمند منابع چاپی و الکترونیکی باشد، همچنین بتواند خدمات خود را با فناوریهای اطلاعاتی روز همراه و همگام سازد؛ توفیق بیشتری در خدمت رسانی به جامعه پزشکی در راستای ارتقاء مراقبت از بیمار و سطح سلامت خواهد داشت و بدون شک موجبات تعالی هرچه بیشتر بیمارستان خواهد شد.

با توجه به اهمیت کتابخانه های بیمارستانی و لزوم وجود برنامه راهبردی در جهت رسیدن به اهداف آموزشی، پژوهشی و ارائه خدمات کتابخانه ای بهینه به کاربران و ذی نفعان بر اساس رسالت و چشم انداز بیمارستان، کتابخانه مرکز آموزشی و پژوهشی، درمانی بیمارستان پورسینای رشت اقدام به تهیه برنامه ی راهبردی کرده است که در تدوین اهداف این برنامه موارد توصیه شده بر اساس دستورالعمل (استاندارد کتابخانه های بیمارستانی علوم پزشکی کشور) نیز لحاظ شده است که به شرح ذیل میباشد:

الف) شناسایی ذی نفعان و نیازهای آنها

ب) تعیین چشم انداز و مأموریت ها

ج) تدوین یک برنامه عملیاتی

د) نظارت و ارزیابی

معرفی کتابخانه

کتابخانه مرکز آموزشی درمانی پورسینا مجموعه ای غنی و گسترده از منابع گوناگون در زمینه های مختلف علوم پزشکی در رشته های تحصیلی (بیهوشی، طب اورژانس، ارتوپدی، نورولوژی، نوروسرجری، رادیولوژی، جراحی عمومی و برخی منابع پرستاری و علوم پایه) را در برمی گیرد. این کتابخانه در کنار دیگر کتابخانه های تخصصی دانشگاه علوم پزشکی گیلان که هر یک برحسب نیازهای علمی و آموزشی ویژه خود به وجود آمده اند، بیشتر به امر پژوهش اختصاص دارد و به گردآوری آثار مربوط به علوم پزشکی می پردازد.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
استان گیلان

اهداف و خدمات:

- * کمک به ارتقاء سطح کیفی آموزش و پژوهش در بیمارستان و دانشگاه.
- * تهیه و گسترش چاپی و الکترونیکی، ارائه خدمات به جامعه پزشکی.
- * کمک به برنامه درسی پژوهشی دانشگاه، کمک به تحقیق و پژوهش.
- * کمک به برنامه ریزی های آموزشی دانشگاه، گردآوری متون اعم از کتب چاپی فارسی و غیر فارسی، نشریات ادواری و اسناد مدارک، مواد سمعی و بصری و غیره.
- * پشتیبانی از اهداف آموزشی، پژوهشی و فرهنگی از طریق تامین نیازهای اطلاعاتی اساتید، دانشجویان و سایر کاربران.
- * بکارگیری شیوه های نوین کتابداری و اطلاع رسانی و تکنولوژی های پیشرفته اطلاعاتی در جهت استفاده بهینه از نیروی انسانی، منابع و امکانات به منظور اشاعه سریعتر اطلاعات، افزایش دسترسی به آن و عرضه فعالانه خدمات.

بیانیه رسالت کتابخانه بیمارستان

- کتابخانه مرکز آموزشی درمانی پورسینا بر آن است تا با شناسایی نیازها، تأمین و دسترس پذیری منابع اطلاعات بالینی روزآمد برای جامعه استفاده کننده شامل اساتید و اعضای هیات علمی، دانشجویان، کادر درمان و پژوهشگران در راستای ارتقاء آموزش و پژوهش و نیز ارتقاء کیفیت خدمات مراقبت از بیمار نقش موثر و سازنده ای داشته باشد. این بیانیه شامل معیارهای ذیل میباشد:
- به کارگیری شیوه های نوین کتابداری و اطلاع رسانی و تکنولوژی های پیشرفته اطلاعاتی در جهت استفاده بهینه از نیروی انسانی، منابع و امکانات به منظور اشاعه سریعتر اطلاعات، افزایش دسترسی پذیری اطلاعات و عرضه فعالانه خدمات.
 - شناسایی نیازهای اطلاعاتی جامعه استفاده کننده کتابخانه شامل اساتید، دانشجویان و کادر درمان
 - فراهم آوری بهینه مجموعه ای غنی از منابع و اطلاعات علمی مورد نیاز استفاده کنندگان در زمینه فعالیت تخصصی بیمارستان در جهت پاسخگویی هر چه بیشتر به نیاز مراجعان
 - سازماندهی مؤثر مجموعه منابع کتابخانه به منظور افزایش سهولت، سرعت و میزان دسترسی به منابع اطلاعاتی
 - راهنمایی و آموزش مراجعان در بازیابی و استفاده از منابع اطلاعاتی
 - اطلاع رسانی در حوزه های موضوعی تخصصی بیمارستان به کاربران کتابخانه

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
استان گیلان

- کمک به پیشرفت برنامه های آموزشی و پژوهشی بیمارستان
- توسعه و به روز رسانی مستمر وب سایت کتابخانه بیمارستان

برنامه راهبردی کتابخانه ی آموزشی درمانی پورسینا

اطلاعات مورد نیاز برای برنامه راهبردی از روش های زیر تامین شده است:

۱. شناسایی کاربران
۲. نیازسنجی، ارزیابی و تحلیل نیازهای کاربران
۳. ارزیابی محیط داخلی و خارجی کتابخانه
۴. تجزیه و تحلیل فرایندهای مربوطه

۱. هدف کلی

هدف اصلی و کلی کتابخانه گسترش فضا و خدمات کتابخانه ای و تامین و دسترس پذیری منابع اطلاعاتی بالینی روزآمد برای کاربران جهت ارتقاء کیفیت مراقبت از بیماران میباشد.

۲. اهداف عملیاتی

- ♣ ایجاد فضای آموزشی و پژوهشی مناسب برای کاربران
- ♣ شناسایی نیازهای اطلاعاتی کاربران
- ♣ گردآوری، سازماندهی و اشاعه اطلاعات منابع چاپی و الکترونیکی مورد نیاز کاربران
- ♣ راهنمایی و آموزش به کاربران در بازبایی و استفاده از منابع اطلاعاتی
- ♣ اطلاع رسانی مستمر در حوزه های موضوعی و تخصصی بیمارستان
- ♣ ارزیابی مستمر خدمات کتابخانه

۳. تدوین و زمانبندی

برنامه ریزی راهبردی کتابخانه های بیمارستانی زیر نظر معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی گیلان با همکاری معاونت آموزشی و پژوهشی بیمارستانها، کتابخانه مرکزی (ریاست کتابخانه مرکزی، مدیر داخلی کتابخانه مرکزی و مدیر تامین منابع الکترونیک) و کتابداران بالینی طی جلسات متعدد و فشرده تدوین شده است. در تدوین این برنامه از مشورتهای انفرادی و نظرات کاربران استفاده شده است.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
استان گیلان

۴. کاربران و ذینفعان

کاربران کتابخانه بیمارستان، پزشکان، پرستاران، پیراپزشکان، دستیاران، دانشجویان، کارکنان دانشگاه علوم پزشکی گیلان می باشند.

۵. چشم انداز

کتابخانه های بیمارستانی دانشگاه علوم پزشکی پورسینا مصمم هستند در پنج سال آینده با تعالی خدمات، توسعه و گسترش فضا و امکانات، استفاده بهینه از تکنولوژیهای نوین، افزایش نیروی انسانی و ایجاد محیطی مناسب ضمن توسعه خدمات به کاربران و جلب رضایت آنان، روند بهبود مستمر خدمات و امکانات کتابخانه بویژه شناسایی و تامین کلیه نیازهای اطلاعاتی کاربران خود را تحقق بخشیده و به عنوان یکی از غنی ترین، فعال ترین و مجهز ترین کتابخانه های بیمارستانی در سطح کشور مطرح گردند و نسبت به تأمین منابع و اطلاعات مورد نیاز مراجعین به طور مؤثر و سازنده اقدام نماید

۶. ماموریت

ماموریت کتابخانه تقویت آموزش و فعالیتهای پژوهشی مرکز و حمایت از تلاش های دانشگاه در جهت بهبود کیفیت مراقبت از بیماران و ارتقاء سطح سلامت از طریق تهیه، توسعه و تسهیل دسترسی به اطلاعات مورد نیاز برای کاربران کتابخانه در مرکز و در سطح دانشگاه با همکاری مدیریت بیمارستان و کتابخانه مرکزی است.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
استان گیلان

۷. برنامه عملیاتی

اهداف عملیاتی در برنامه راهبردی توسط یک یا چند اقدام یا وظیفه پشتیبانی میشوند. این برنامه به طور سالیانه توسعه پیدا میکند و با بودجه کتابخانه و خدمات اطلاع رسانی مرتبط است.

نام فعالیت	درخواست کننده	مسئول اجرا	شاخص دستیابی
نیاز سنجی و تامین منابع علمی مورد نیاز گروههای آموزشی	مسئول کتابخانه بیمارستان	معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه - کتابخانه مرکزی	به روز رسانی کتب موجود در کتابخانه
فهرست نویسی ، نمایه سازی منابع براساس استانداردهای جهانی	معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه - کتابخانه مرکزی	مسئول کتابخانه بیمارستان	ارتقای سطح خدمات فنی و تخصصی کتابخانه در قالب نرم افزار جامع کتابخانه
عضویت ، امانت اعضای کتابخانه در بستر نرم افزار جامع کتابخانه ثنا	معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه - کتابخانه مرکزی	کتابداران بیمارستان	ارتقای سطح خدمات عمومی کتابخانه در قالب نرم افزار جامع کتابخانه
وجین کردن مستمر کتابها مطابق آئین نامه مربوط	معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه - کتابخانه مرکزی	کتابداران بیمارستان	بروزرسانی منابع موجود در کتابخانه
انجام پایش های سه ماهه مطابق چک لیست ارسالی از وزارتخانه	معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه - کتابخانه مرکزی	توسط کتابدار بیمارستان	روز آمد سازی اطلاعات وب سایت کتابخانه
تجهیز کتابخانه به جدید ترین فناوری های روز اعم از تجهیزات سخت افزاری (رایانه، چاپگر واسکنر)	مسئول بیمارستان	ریاست بیمارستان	نو سازی و بهبود کیفیت خدمات و تجهیزیات کتابخانه ای در سطح سازمان

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
استان گیلان

۸. تحلیل عوامل داخلی و خارجی کتابخانه بیمارستان پورسینا (SWOT)

نقاط قوت (Strengths):

- S1. داشتن فضای فیزیکی وسیع و جدا بودن مخزن و سالن مطالعه از هم
- S2. وجود سالن مطالعه مجزا برای خانمها و آقایان
- S3. اداره مخزن کتابخانه به شکل سیستم قفسه باز، با دسترسی آزاد و رایگان به اطلاعات.
- S4. وجود نرم افزار کتابخانه ای مناسب جهت ارائه کتاب به مراجعه کنندگان
- S5. وجود آیین نامه استفاده از خدمات کتابخانه در سایت کتابخانه
- S6. رنگ آمیزی سالن مطالعه و اصلاح ظاهر آن.
- S7. وجود منابع تخصصی مرتبط با رشته های موجود در کتابخانه
- S8. داشتن فضای مجزا جهت استفاده مراجعه کنندگان از سیستم رایانه ای
- S9. دسترسی داخل کتابخانه ای به مجموعه کتابهای الکترونیکی و اعلام لیست و اطلاعات کتابشناختی کتب الکترونیک به طور مستمر در کانالهای مجاز اعلام شده و اطلاع رسانی از طریق وب سایت کتابخانه.

نقاط ضعف (Weaknesses):

- W1. عدم اطلاع و توانایی کافی در به کار گیری دانش رایانه ای و منابع اینترنتی توسط کاربران کتابخانه.
- W2. عدم برخورداری از بودجه متناسب با نیاز های کتابخانه ای
- W3. نیاز سیستم های رایانه ای به ارتقاء
- W4. قطع دسترسی به پایگاه های اطلاعاتی به دلایل مختلف مانند تحریم ها و یا عدم پرداخت حق اشتراک
- W5. نامناسب بودن مکان کتابخانه از نظر آلودگی صوتی.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
استان گیلان

W6. عدم همکاری و ارتباط ضعیف واحدهای آموزشی و اعضای هیات علمی بیمارستان با کتابخانه.

فرست؛(Opportunities):

01. ایجاد بستر مناسب تر جهت استفاده دانشجویان و مراجعہ کنندگان از سالن مطالعه
- 02 . امکان دسترسی به اینترنت سریعتر
- 03 . فراگیر شدن استفاده از شبکه های اطلاعاتی
- 04 . در نظر گرفتن فضای فیزیکی مناسب برای کتابخانه در نقشه احداث ساختمان جدید بیمارستان پورسینا.
- 05 . به روزرسانی منابع مورد نیاز کتابخانه در وب سایت کتابخانه.

تهدید؛(Threats):

- T1 . بالا بودن قیمت کتابها
- T2 . ناکافی بودن بودجه تخصیص یافته برای خرید منابع
- T3 . پایین بودن سرانه فضای مطالعه در دانشگاه نسبت به جامعه استفاده کنندگان در سالهای اخیر
- T4 . وجود تصویری نادرست و ناقص در سطوح مختلف مسئولین دانشگاه از نقش و جایگاه کتابخانه

۹. نظارت و ارزیابی

برنامه عملیاتی تدوین شده به طور سالیانه مورد نظارت و ارزیابی قرار میگیرد. مسئول کتابخانه ضمن تهیه گزارش از میزان پیشرفت برنامه عملیاتی کمبودها، موانع و نواقص مربوط به برنامه های اجرا نشده را شناسایی کرده و در جهت رفع آن ها گام بر میدارد.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
استان گیلان

اعضای کمیته آموزش و پژوهش مرکز آموزش درمانی پورسینا:

۱. دکتر ظهیر ریحانیان - ریاست پورسینا
۲. دکتر کامران عزتی - معاون آموزشی و پژوهشی پورسینا
۳. سارا طاهریان - مسئول آموزش
۴. آرزو پرکار - کارشناس آموزش
۵. زهرانیک پور - مسئول کتابخانه
۶. مکرم ذرات داخلی پرست - کتابدار
۷. کلثوم واعظی - کتابدار